

NYNÄSHAMNS NATURSKOLAS VERKSAMHETSBERÄTTELSE

2016

INLEDNING

Nynäshamns Naturskola startade sin verksamhet 1988 och lokalerna ligger ute på Sjöudden vid sjön Muskan i Ösmo. Naturskolan tar emot barn/elever från 4 års ålder upp till 16 år från hela Nynäshamns kommun. Naturskola är inte en plats utan ett arbetssätt som bygger på utomhusbaserat lärande. Skolklasserna har en naturskoledag per läsår. Då bedrivs det ett undersökande arbetssätt kring ett tema. Inför varje naturskoledag förbereds klassen av sin lärare, därpå sker efterarbete på hemskolan. Varje årskurs har sitt eget tema t.ex., småkryp i skogsbacken, sinnena, forntida tekniker, vinterekologi och inventering i Alhagens våtmark. *Genom att på ett tidigt stadium vara ute mycket i naturen grundläggs en känsla för naturen. Det i sin tur ger en grund att vilja vårda vår natur och förstå våra miljöproblem.*

Nynäshamns Naturskolas hus på Sjöudden i Ösmo i Nynäshamns kommun.

ANSTÄLLDA

Under året var Mats Wejdmark anställd 100 % som chef för Naturskolan. Robert Lättman-Masch har varit anställd 80 % (20% föräldraledig) som naturskolelärare under jan – jun och nov-dec och 100 % under aug – okt.

Mats Wejdmark

Praktik, elevpraktik och arbetsträning

Under året från mars månad har Åse Lundblad arbetstränat på Naturskolan. Två elever har haft sin PRAO på Naturskolan under våren. En elev med behov av särskilt stöd var på Naturskolan med sin resurs under perioden oktober till december.

Robert Lättman-Masch

KLASSER

Klasserna kommer till Naturskolan en gång per läsår. Antalet syns nedan. [Till fotoalbum.](#)

Tid	Antal klasser/grupper	Antal elever/barn
Vårtermin 2016	47 st	Ca 1175
Hösttermin 2016	67 st	Ca 1675
Totalt	114 st	Ca 2850

Följande teman gällde för de olika årskurserna under läsåret:

4-5 år	Småkryp på land
6-år	Skatan (Nytt Tema VT 2016)
Åk 1	Småkryp i skogsbacken
Åk 2	Däggdjurens sinnen (Nytt Tema HT 2016)
Åk 3	Forntida teknik
Åk 4	Samarbete, matematik och problemlösning
Åk 5	Elden
Åk 6	Teknik och hållbar framtid
Åk 9	Kvävetts väg genom en våtmark
Grundsär 1-6 + 7-9	Sinnena + Alhagens våtmark
Gymnasiesär	Sinnen och träd
Träningskolan	Sinnena

Elever i åk 5 äter en välförtjänt lunch efter att ha lyckats göra upp eld med flinta, eldstål och fnöske.

Elev i åk 9 håvar efter bioindikatorer i form av bottenlevande insekter i Alhagens våtmark. De kan ge en bild av syreförhållandet i dammen. Syreförhållandena är viktiga för reningsprocessen i Alhagen.

KURSER

Följande kurser/föreläsningar/workshops har arrangerats av Nynäshamns Naturskola under året.

Vårtermin 2016				Hösttermin 2016			
Kurs	Kurslängd timmar	Faktisk tid	Antal deltagare	Kurs	Kurslängd timmar	Faktisk tid	Antal deltagare
NO och teknik ute Gröndalsskolan f-3	2,5	5	15	NO och teknik förskola Inne + ute, Bredäng	Heldag	1 dag och 3 tim	15
NO och teknik ute Svandammsskolan f-3	2	4	10	No och teknik ute Förskola, Stockholm	3,5	6	15
NO och teknik ute Vansta o Tallbacka f-3	2	4	16	Utematte och utesvenska Viaskolan	2	4	12
NO och teknik ute Svandammsskolan f-3	2	4	10	Förskolebiennalen i Norrköping	1,5	4	45
Sinnespromenad Församlingshemmet	0,5	2	35	Workshop, NO och teknik ute fsk, CETIS, Stockholm	1	3	15
Attraktiva skolgårdar Föreläsning om SPRING	1	6	40	Utematte och utesvenska Gröndalsskolan	2	4	15
				NO och teknik ute Binomen f-3	3	6	6
				Workshop, NO och teknik ute fsk, CETIS, Gävle	1	6	10
				Workshop, NO och teknik ute fsk, CETIS, Västerås	1	6	20
Totalt VT	1,7 dagar	4,2 dagar	126	Totalt HT	3,5 dagar	8 dagar	153
Totalt 2016	5,2 dagar (= ca12 dagar faktisk tid) och 279 deltagare						

Kommentar: 6 timmar är heldag. Heldagskurser ges kl 9-12 och kl 13-16 med lunch däremellan. Med *faktisk tid* menas kurs inklusive förberedelser, planering och resa. I förberedelser ingår korrespondens inför kursen t.ex. offert. I planering ingår att skapa kursupplägget, i vissa fall att skapa en Power Point eller annan presentation, dokumentation eller annat kursmaterial.

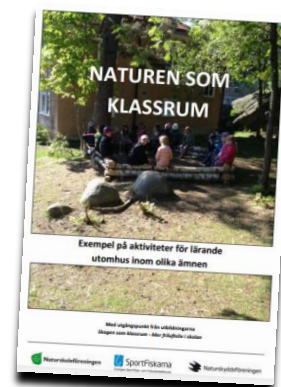
Workshop i NO och teknik där denna småkrypssug är mycket användbar. Den är ett exempel på en artefakt som har samma funktion som en dammsugare och den hjälper oss i det naturvetenskapliga arbetet med insamling av småkryp. Med hjälp av matematik kan vi sedan sortera fångsten och synliggöra resultatet i tabeller och diagram.

Naturen som klassrum, ett Web-baserat läromedel

Med utgångspunkt från utbildningsprojekten Skogen som klassrum och Mer friluftsliv i skolan har Nynäshamns Naturskola **skrivit ett läromedel för webben**. Läromedlet var en beställning från Naturskyddsföreningen, Naturskoleföreningen och Sportfiskarna. Syftet med läromedlet är att inspirera och öka kunskapen hos pedagoger om möjligheterna och fördelarna med att förlägga lämpliga pedagogiska aktiviteter utomhus och låta dessa ge näring åt inomhusundervisningen. Detta för att ge eleverna ökad möjlighet att uppnå målen inom Lgr 11 och för att på ett naturligt sätt integrera den fysiska aktiviteten inom ramen för skoldagen. Det ger också eleverna tillfälle att få de nödvändiga upplevelser och den kontakt med naturen som krävs för ekologisk förståelse, respekt och omsorg om vår gemensamma miljö. Skolan ger möjlighet för alla barn att få komma ut i naturen oavsett sociokulturell bakgrund.

- Läromedlet publicerades digitalt under 2016 på Naturskyddsföreningens och Naturskoleföreningens web-platser.

Svenska i naturen, samarbete mellan Studieförbundet och Naturskolan

Genom nätverket Naturens år kom Nynäshamns Naturskola i kontakt med Studieförbundet. Det ledde till ett samarbete med Studieförbundet där de beställde ett läromedel för Studieförbundets medlemsorganisationers cirkelledare. Läromedlet ska användas som handledning för en studiecirkel med syfte att nyanlända ska lära sig svenska och få en introduktion till svensk natur. Läromedlet formges i årsskiftet och kommer att marknadsföras under våren 2017.

Nya teman på Naturskolan

Årskurs F

Under tidig vårtermin fick alla klasser i årskurs F uppleva det nya temat: *Skatan*. Temat handlar om fåglar i allmänhet med extra tyngd på kråkfåglar och i synnerhet skator. Temat finns beskrivet i sin helhet på Naturskolans hemsida. [Här](#) hittar du handledningen.

Eleverna i årskurs F får skatnäbb och skatsstjart för att känna på skatlivet.

Årskurs 2

Alla klasser i årskurs två fick i slutet av hösten uppleva en dag på Naturskolan under temat: Däggdjurens sinnen. I skrivande stund finns ingen handledning ännu eftersom vi inväntat utvärderingssvar från klassernas lärare. Utifrån deras svar kommer temat få sin slutliga form och handledningen läggs då ut på hemsidan. På hemsidan finns däremot de filmer som eleverna ska titta på i efterarbetet. I filmerna får eleverna olika uppdrag som ska genomföras både inne och ute. Titta på filmerna [här](#).

Eleverna i årskurs 2 får bland annat träffa räven och lära känna olika växtätare och rovdjur.

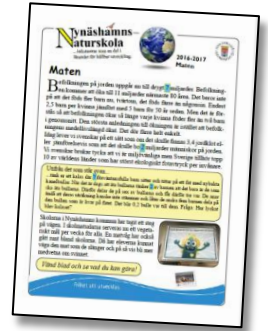
NATURSKOLAN INFORMERAR OM HÅLLBAR UTVECKLING

Varje elev som kommer till Nynäshamns Naturskola får en HUT-foldern (HUT=Hållbar utveckling) i form av ett vikt A4-papper att ta hem till sina föräldrar. Syftet med HUT-foldern är att informera föräldrarna om att deras barn har varit på naturskolan och att fotografier finns på Naturskolans hemsida. Då kan föräldrar och barn samtala om vad som hänt under dagen. Eleverna får på detta sätt en möjlighet att **reflektera** vilket är en mycket viktig del av lärandeprocessen. Även föräldrarna kan på detta sätt lära sig nya saker om det aktuella ämnet. Varje HUT-foldern innehåller ett tema, ett nytt för varje år, med information om en viktig miljöfråga eller annat som har med hållbar utveckling att göra. Fokus ligger på vad eleverna och deras föräldrar kan göra för att **bidra till en hållbar utveckling**. HUT-foldern trycks i ca 2500 ex och skrivs ut på Naturskolans skrivare. Om alla elever som får foldern, tar del av den genom att läsa den eller diskutera den med sina föräldrar och om alla föräldrar läser den innebär det att nästan **30% av Nynäshamns befolkning** får denna information. [Se HUT foldrar](#)

- Med 2016 års folder samarbetade Naturskolan med miljöstrategen och delade ut ytterligare en folder till eleverna och info till lärarna om matsvinn och sopsortering.

Teman för HUT-foldrarna hittills:

- Om Nynäshamns Naturskola	- Mat	- Ekosystemtjänster
- Spara energi	- Varför Naturskola?	- Planetens gränser
- Miljömärkning	- Grön Flagg	- Maten och svinnet
- Vatten och avlopp	- Ekologiska fotavtryck	

NÄTVERK

Under 2015 lades nätverket för förskolornas miljöombud och nätverket för förskolornas NT-ombud ner och ersattes av förskolornas nätverk för HF-ombud. HF står för hållbar framtid. Nätverket för HF-ombud har bland annat syftet att driva arbetet med Grön Flagg framåt. Se under rubriken Grön Flagg nedan hur arbetet med Håll Sverige Rents certifiering har gått under året.

Vårtermin 2016		Hösttermin 2016	
Nätverk	Antal tillfällen	Nätverk	Antal tillfällen
Förskolornas HF-ombud	2 x 2,5 tim	Förskolornas HF-ombud	2 x 2,5 tim

GRÖN FLAGG

Naturskolan informerar och stimulerar skolor och förskolor att arbeta med Grön Flagg. Det är Håll Sverige Rent som administrerar och utmärker skolor och förskolor i hela landet. Naturskolan informerar på nätverksträffar, planeringsdagar och personalkonferenser.

Grön Flagg är ett mini-miljöledningssystem där en miljögrupp bildas och bestämmer sig för tre utvecklingsområden som man vill arbeta för under minst ett halvår. Det finns sex olika teman; närmiljö, klimat och energi, vattenresurser, livsstil och hälsa, konsumtion, kretslopp och kemikalier. Efter godkänt arbete tilldelas skolan eller förskolan ett diplom och en flagga. Sen gäller det att sätta upp nya mål för att få behålla flaggan. Aktuell information om vilka som arbetar med Grön Flagg finns på www.hsr.se. Klicka på Grön Flagg och på "vi som är med".

- Under 2016 har 4 skolor varit anmälda som aktiva enligt Grön Flagg. I december hade alla 16 kommunala förskolor godkända handlingsplaner och sex av dessa har också godkända rapporter och är därmed certifierade och har möjlighet att hissa den gröna flaggan.
- Alla förskolor i Nynäshamn arbetar med det gemensamma utvecklingsområdet Giftfri förskola inom temat Kemikalier. De andra två utvecklingsområdena bestämmer varje förskola själva. Naturskolan har haft samtal med miljöstrategen angående en kommunal plan för giftfria skolor och förskolor. Arbetet för en sådan plan kommer att påbörjas. Det är viktigt eftersom det inte finns några pengar budgeterade i skola och förskola för att byta ut plastprodukter mot bättre alternativ.
- Naturskolan var med när Fagervik firade sin flagga 9/6.

Enligt Nynäshamns lokala miljömål ska minst 50 % av skolorna och förskolorna vara certifierade enligt Grön flagg eller liknande innan 2015.

PROJEKT OCH KAMPANJ

Förskolornas och skolornas utemiljöer – en bakgrund

Förskolegårdsprojektet startades 2001. Syftet var att utveckla förskolegårdarna inom Nynäshamns kommun så att de kan bidra till att barnen får nära naturupplevelser och ökad kunskap om ekologi, kretslopp, växter och djur. Vidare ska de fylla barnens behov av motorisk träning, lek, god hälsa, upptäckarglädje, kreativitet, lugn och ro. Initiativet till projektet togs av förskolornas miljöombud. Med tiden kom även skolornas gårdar med i projektet.

I Barn- och utbildningsnämndens *investeringsbudget* för 2003-2006 fanns skol- och förskolegårdsprojektet med som en post. Pengarna blev ett lyft för arbetet med gårdarna. Det började hända saker ute på förskolor och skolor. Under 2004 gjordes en dokumentation som beskriver vad som hände under projektets gång.

Det nya *skol/förskolegårdsprojektet* tog vid där det förra projektet avslutades. Projekttiden var 2004-2006. Målet med projektet var att alla förskolor och skolor inom Nynäshamns kommun skulle arbeta aktivt med att utveckla sina gårdar både kortsiktigt och på lång sikt.

SPRING

Under 2007 föddes det unika folkhälsoprojektet SPRING (Skugga Pedagogik Rörelse I Natur- och Gårdsmiljö) och påbörjades 2008 och avslutades 2011. Information finns på www.nynashamnsnatorskola.se/spring

Syftet med SPRING var att utforma utemiljöer vid förskolor och skolor som stimulerar till fysisk aktivitet, skyddar mot skadlig UV-strålning, ökar koncentrationsförmågan hos barnen och att använda utemiljöerna pedagogiskt.

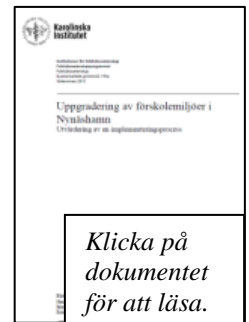
Det långsiktiga målet med projektet var att det skulle integreras i ordinarie verksamhet i kommunen, att de aspekter som SPRING bygger på ska tas i beaktande då nya förskolor byggs och när underhåll av förskolegårdar och skolgårdar genomförs.

SPRING-idéerna och kunskaperna från projektet lever vidare i allt Naturskolan gör som har med skolornas och förskolornas utemiljöer att göra.

- Nynäshamn får varje år förfrågningar om att hålla föreläsningar om SPRING och utveckling av skol- och förskolegårdar. Så även i år.
- Nu finns flera av de kriterier som SPRING-projektet byggde på med i [Boverkets allmänna råd](#).

Carolina Altin skrev ett examensarbete (15hp) i folkhälsovetenskap med rubriken *Uppgradering av förskolemiljöer i Nynäshamn. Utvärdering av en implementeringsprocess*. Under rubriken *Upgrading Preschool Environment in a Swedish Municipality: Evaluation of an Implementation Process* publicerades artikeln också på *ansedda SAGE Journals* med Mats Wejdmärk och Robert Lättman-Masch som medförfattare. Tidskriften är indexerad i både Pubmed och i Web of Science vilket är en kvalitetsstämpel. **Under 2015** utsågs artikeln också att vara s.k. CHES-artikel (Certified Health Education Specialist) i julinumret av *Health Promotion Practice*. Detta är ytterligare en kvalitetsstämpel på artikeln.

Naturskolan var med och gjorde en skiss över sandområdet på förskolan Släggan (fd Backlura förskola). Där fanns ett antal stockar som skulle användas på lämpligt sätt.

Några stockar blev ett flygplan med plats för sex barn.

Skogen som klassrum

Under 2009-2015 drevs projektet av **Naturskyddsföreningen** tillsammans med **Naturskoleföreningen**. **Sammanlagt har ca 6000 lärare gått utbildningen**. De fick statliga medel (främst via Svenskt Friluftsliv) för att genomföra projektet *Skogen som klassrum* och senare 2014 finansieras projektet av Marie Claire Cronstedts stiftelse. [Här](#) är utvärderingen av projektet.

- Nynäshamns Naturskola arbetade under 2015 fram ett läromedel med utgångspunkt från utbildningsprojekten *Skogen som klassrum* och *Mer friluftsliv i skolan*. Detta gjordes i samarbete med Sportfiskarna som ingått i det sistnämnda projektet. WEB-publicering skedde under 2016.

Håll Nynäshamn Rent – v 17 – nationella skräpplockarveckan

Kampanjen är nationell och drivs av Håll Sverige Rent under namnet *Vi håller rent*. I Nynäshamn genomfördes kampanjen som ett samarbete mellan Parkavdelningen och Nynäshamns Naturskola.

I år var det 2765 st barn och elever som hjälpte till att städa förskolegårdar, skolgårdar, parker, gångbanor och naturen runt alla förskolor och skolor. De samlade in 3728 kg skräp: glas 115 kg, metall 1813 kg, brännbart 1800 kg

Parkavdelningen lånade ut plockstavar till deltagarna, samlade in alla sopor som sorterats i tre fraktioner. Naturskolan höll i kontakterna med skolor och förskolor och distribuerade pedagogiskt material och lärarhandledningar. Mer om kampanjen finns på Naturskolans hemsida under projekt/kampanj. Se även håll Sverige Rent www.hsr.se/skrapplockardagar

Elever och barn samlar olika typer av sopor i olika kassar. Soporna samlas sedan in av Parkenheten.

Earth Hour

Naturskolan skickade ut en kort inbjudan med tips om aktiviteter inför Earth Hour. Eleverna uppmanades att göra som världens ledare i Paris i december 2015 där de "tummade" på att rädda planeten, bland annat genom att arbeta för en värld fri från fossila bränslen.

- Möte 21/11 och 7/12 med klimatstrategen angående Earth Hour.

Hagmarken i Torp, Sorunda

Syftet med projektet, som startade 1997, var att kombinera utomhuspedagogik med IT. Eleverna i Sunnerbyskolan som har jobbat med projektet har varit mellan 6 och 9 år. I projektet förenades IT, utomhuspedagogik och naturvård genom att studier och arbete gjordes i Torps hage (Axels hage) som är 12,5 ha stort. Den ursprungliga florin och faunan i hagmarken är hotad på grund av igenväxning på grund av att hävden upphörde när jordbruket moderniserades. Ett mål är att få tillbaka den ursprungliga hävdgynnade florin och faunan. Länsstyrelsen har tagit fram en skötselplan. Med hjälp från bland annat Landstingets miljövårdsfond och Nynäshamns kommuns miljövårdsfond samlades 98000 kr in i början av projektet. Pengarna användes till bland annat röjning och gärdesgårdsbygge. Nu används hagmarken som ett uteklassrum av Sunnerbyskolan.

Detta har hänt under året:

- Samarbetet med Nynäshamns Naturskyddsförening fortsatte med bland annat röjning, fagning och ängsslätter med lie in en mindre del av hagmarken.
- Inga djur gick i hagen under detta år.
- Med hjälp av Service partner fälldes minst 10 ringbarkade aspar ner.

Fjärilsstigen i St Vika

- Möte 29/1 och 11/2 angående nytt projekt om Fjärilsstigen som ska kallas Apollo. Ett tidigare projekt kallades Vingar (Leader Uross-projekt).
- Möte 29/3 mellan Leader-gruppen och kommunen angående nya projektet Apollo.
- Möte 8/4, 29/4, 13/5, 26/5, 3/6, 18/6, 19/8 angående Apollo-projektet.
- **Fjärilarnas helg** arrangerades 11-12/6. Naturskolan stod för hävning av småkryp för hela familjen under båda dagarna.

Fjärilarnas helg vid fjärilsstigen i Stora Vika 11 och 12 juni 2016 var mycket välbesökt.

Vingar var ett samarbetsprojekt mellan Nynäshamns Naturskyddsförening (projektägare), Nynäshamns kommun och Nynäshamns Naturskola. Projektet får stöd från Leader Uross (Utveckla Roslagen och Stockholms Skärgård) och pågick fram till september 2014.

I Vingar kombineras naturvård, miljöpedagogik och friluftsliv. Barn och ungdomar involveras för att tillsammans värna om Fjärilarnas Marker i Stora Vika och förbättra tillgängligheten i området. Projektet ska vara till nytta för både naturen, barnen och skapa ett attraktivt besöksmål i Stora Vika.

INTERNATIONELLT

Kontakterna med Japan

Bakgrund

I januari 2010 kom en inbjudan från Rikkyo University i Tokyo. Nynäshamns Naturskola bjöds, tillsammans med naturskolorna i Falun och Halmstad, in till en två veckors lång utbildningsresa 20 mars -3 april 2010. **Syftet med resan var att informera om naturskolornas arbetssätt som ett exempel på lärande för hållbar utveckling med särskilt fokus på biologisk mångfald.** Genom att bevara skolnära naturområden bevarar vi både pedagogiska resurser och biologisk mångfald för framtiden. En längre artikel och en utförlig rapport om resan till Japan finns på hemsidan www.nynashamnsnaturskola.se

- På grund av jordbävningkatastrofen 2011 har kontakterna legat på is under 2012 och 2013. Nya kontakter har under året tagits med den översättaren som arbetar med ***Leka och lära matematik ute till japanska***. Arbetet har gått framåt och översättningsarbetet blev klart under 2015.
- Kontakterna med Japan har fortsatt och tryckning av boken *Leka och lära matematik ute* förväntas under 2017.

Kontakterna med Ryssland

Under 2014 kontaktade Marilyn Barden Nynäshamns Naturskola angående utbildning i samband med att **boken *Att lära in ute året runt* blivit översatt till ryska**. En grupp lärare kom till Naturskolan 7-9 januari 2015 för utbildning.

- Fortsatta kontakter har lett till en inbjudan till St Petersburg under 2017.

HEMSIDAN www.nynashamnsnaturskola.se

Under hela året har bilder från klassernas besök här på Naturskolan lagts ut på hemsidan under förutsättning att medgivande funnits från föräldrarna. Oftast har de redan samma kväll kunnat gå ut på nätet och sett vad deras barn gjort under dagen. **Den pedagogiska idén** med detta är att föräldrarna ska ställa frågor och locka barnen att berätta om dagen. Att berätta om och reflektera över upplevelser och upptäckter är ett sätt för en elev att få kunskaper.

Filmer finns utlagda på hemsidan; om böckerna, klassteman och filmen om Nynäshamns Naturskola.

Kopplat till hemsidan finns också sidan om SPRING-projektet. Klicka på ikonen (SPRING-logon) i vänsterspalten.

- Hemsidan har under 2016 uppdaterats med hjälp av en person med lönebidrag.

SOCIALA MEDIER

- Nynäshamns Naturskola finns nu på [Facebook](https://www.facebook.com/nynashamnsnaturskola) och på [Twitter](https://twitter.com/nynashamnsnaturskola)

Filmer

På hemsidan finns de filmer som det lokala produktionsbolaget Prospericon har producerat. På www.nynashamnsnaturskola.se ligger filmerna om varje tema/program som klasserna har under sin skoltid när de besöker Nynäshamns Naturskola. Här finns också en 16 minuter lång informationsfilm om Nynäshamns Naturskola. Sedan tidigare ligger även de av Ljungbergsfonden finansierade filmerna om utomhuspedagogik och de böcker i serien "Att lära in ute" som beskrivs ovan. Filmen om boken "Att lära in svenska ute" som producerades under hösten 2010 finansierades av förlaget Outdoor Teaching. Filmerna om böckerna ligger på You Tube.

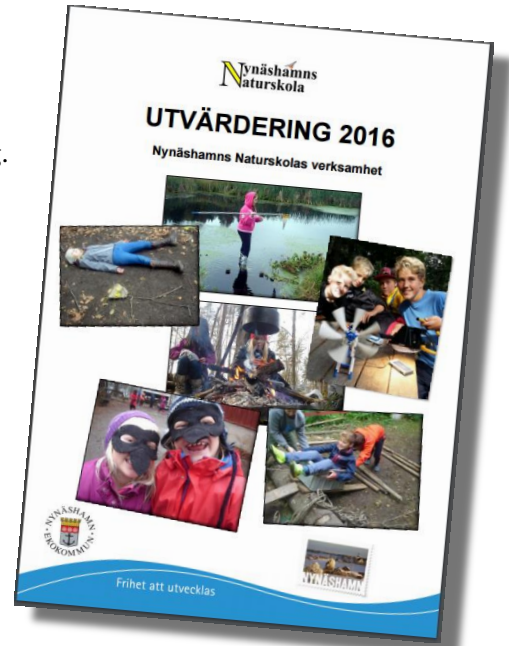
- I samband med nya teman har Naturskolan filmat egna filmer under 2016. Det gäller åk 2, åk 4 och åk 6. Filmerna är bland annat till för de elever som har behov av att se hur dagen ser ut i förväg. Filmerna läggs ut under 2017.

UTVÄRDERING AV VERKSAMHETEN

2011 gjordes den senaste stora utvärderingen av Naturskolans verksamhet. **Under hösten 2015** påbörjades nästa stora utvärdering. För att få bättre svarsfrekvens får lärare som besöker Naturskolan med sin klass besvara enkäten digitalt i samband med fikastunden. Utvärderingen sammanställdes under hösten 2016 och finns nu [här](#) på Nynäshamns Naturskolas hemsida under rubriken "Om Nynäshamns Naturskola"

- Möten för intervjuer med elever i åk 6 har skett 13/4, 19/4, 22/4

Utvärdering görs också muntligt med eleverna efter varje naturskoledag. Lärare och pedagoger har möjlighet att svara på frågor efter en dag på Naturskolan i enkätform antingen via Naturskolans hemsida eller i pappersform för de som önskar.

Utdrag ur utvärderingen

De svarande lärarna tycker naturskoledagarna fungerar bra när det gäller organisation, innehåll och pedagogik vilket de också tyckte vid tidigare utvärderingar. Drygt hälften av de svarande tycker att det är lagom att komma till Naturskolan en gång per år medan knappt hälften tycker att det är för sällan. Andelen som tycker att det är viktigt med förarbete och efterarbete inför och efter klassens dag på Naturskolan och har ökat kraftigt under de senaste åren (79 % resp 80 %). De som tycker att naturskoledagen är integrerad med ordinarie undervisning har också ökat kraftigt, till 84 % av de svarande. Det är mycket positivt, framförallt för eleverna som därmed ges ökad möjlighet till lärande inom det aktuella temat. Orsaken till denna ökning är troligen att vi nu tydligare beskriver vilket centralt innehåll i Lgr 11, som eleverna arbetar med under naturskoledagarna.

NYNÄSHAMNS NATURSKOLA I PRESSEN

Artikel i Familjeliv nr 2/2016 om utomhuspedagogik och Nynäshamns Naturskolas verksamhet.

Artikel i Nynäshamnsposten 16/9 angående studiebesöket från Indien.

FORTBILDNING, KONFERENSER OCH SEMINARIER

- NT-utvecklare utbildning i Stockholm 20-21/1, Södertälje 25/4 och Stockholm 5-6/9 och via Adobe connect 26/2.
- Utbildning 8/3 om inköp i kommunen.
- Naturskoleföreningens årliga **fortbildningsdagar** och årsmöte 9-11/3 i Umeå. Detta år arrangerades det av naturskolan i Umeå i samarbete med Naturskoleföreningens styrelse.
- Utbildning 15/3 på Färsna Naturcentrum om de fem stora rovdjuren.
- Konferensen Bridging the gap i Uppsala 7/4 angående vad som händer nu efter FN:s dekad *Lärande för hållbar utveckling* som pågick 2005-2014.
- Utbildning 17/5 för chefer om arbetsmiljö.
- Konferensen Attraktiva skolgårdar 24-25/5 ordnad av Teknologisk Institut.
- Träff 2/6, 20/9 inom nätverket Naturens år (30 myndigheter) som hade ekosystemtjänster som tema detta år.
- Utenavets hearing 20/6 på Skansen angående framtidens lärmiljöer.
- Internationella skolgårdskonferensen Green grounds for health and learning i Lund 12-13/9 med deltagare från hela världen. [Se film.](#)
- Studiebesök på Nynäs Oljeraffinaderi 25/10.
- Naturskolornas **regionträff** 7/11 i Södertälje.
- Utbildning 25/11 på ADHD-center på Rosenlunds sjukhus. För pedagoger om ADHD.
- Utbildning 13/12 i hur man gör digitala enkäter.

Ute är inne-konferensen i Nynäshamn 21-22 september 2017

Nynäshamns Naturskola har som representant för [Naturskoleföreningen](#) fått uppdraget av [Utenavet](#) att organisera nästa Ute är inne-konferens. Konferensen arrangeras vartannat år sedan 2007. Konferensen väntas locka drygt 400 deltagare från hela Sverige.

Konferensen profil är utomhuspedagogik och alla workshops som är fler än 40 st kommer att hållas utomhus oavsett väder. Det kommer också att ges storföreläsningar inomhus. Nynäshamns Naturskola har ett gott samarbete med Nynäshamns kommuns politiker och tjänstemän och har fått bra stöttning i förberedelserna för denna konferens. Nynäshamns kommun är med och sponsrar konferensen ekonomiskt också.

ÖVRIGT

Besök och studiebesök

- Familjecentralen (Öppna förskolan) i Ösmo var på besök på Naturskolan 13/4 och 2/11. Barnen visades runt bland de olika terrarierna och de grillade vid lägerelden utanför.
- Breddals förskola gick Naturskolans vilsestig 28/5.
- SFI-studenter från Nynäshamn hade en dag på Naturskolan 26/5 och 25/8 när vi passade på att fotografera inför en ny bok om utesvenska för SFI.
- Miljöverkstan i Haninge på besök angående kampanjen *Vett och etikett på toalett* som Nynäshamns Naturskola drivit i många år.
- En klass från Svandammskolan hade lägerskola 25-26/8.
- En grupp svenska 2-elever hade en förmiddag på Naturskolan med utesvenskaövningar. Vi passade på att fota inför revideringen av Att lära in svenska ute.
- Studiebesök från Indien 14/9. De ville starta naturskola i Indien.
- Studiebesök 12/10 från ett skolgårdsnätverk från Stockholm angående utveckling av skolgårdar och SPRING-projektet.
- Studiebesök 14/11 av en kvinna som skriver en masteruppsats om gröna pedagogiska skolgårdar.

Möten och övriga aktiviteter

- Möte angående Naturskolans budget 14/1 och 12/12
- Möte 15/1 med Studieförbundet angående utbildning i utomhuspedagogik.
- Möte 22/1 med förlaget Outdoor teaching och författarna till bokserien *Att lära in ute* angående revideringar och framtida publiceringar.
- Möte 1/2 med fd. NKC-anställd angående utesvenska för elever med svenska som andraspråk.
- Möte 2/2 med Fastighet angående barnskyddsround.
- Möte 2/2 med flyktingmottagare angående utesvenska och ensamkommande flyktingbarn.
- Möte 4/2 med en svenska 2-lärare angående utesvenska.
- Möte 18/2 med planarkitekt och landskapsarkitekt på Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen angående lärmiljöer i Ösmo och Nynäshamn och behovet av riktlinjer för ytor och kvalitet på skol- och förskolegårdar.
- Möte 25/2 angående utvärdering av Temafrutids.
- Möte 16-17/3 med den s.k. FLUVNUM-gruppen angående skolgårdsutveckling nationellt sett. Gruppen kallas nu ISGA Sverige och träffades 5/12.
- Möte 18/3 med Naturskolans chef Pia Widholm angående barnskyddsround.
- Möte 21/3 gällande samverkan mellan BUF och MSF när det gäller skolor och förskolors utemiljöer.
- Möte 11/4 med utemattegruppen angående revidering av *Leka och lära matematik ute*.
- Möte 13/4, 13/10, 1/11 och telefonmöte 6/12 med Studieförbundet angående läromedlet *Lära svenska i naturen* för studiecirkelledare med nyanlända som målgrupp.
- Möte 25/4 med Barn- och utbildningsnämndens ordförande Patrik Iestad angående funktionsplan för förskolors och skolors utemiljöer.
- Möte och information 25/4 på Sunnerby förskola angående Grön Flagg.
- Möte 10/5 angående Temafrutids.
- Möte 12/5 med miljöstrateg och klimatstrateg på MSF angående samarbete med Naturskolan.
- Möte 17/2, 6/4, 13/5, 19/9 med utesvenskagruppen angående revidering av boken *Att lära in svenska ute*.
- Möte 7/6, 1/9, 28/10 via telefon och fysiskt möte 11/10 med Utenavet angående kommande konferensen Ute är inne 2017.
- Möte 17/6, 18/8, 27/10 med web-designer angående uppdatering av Naturskolans hemsida.
- Möte 21/6 med Attendo angående sommarskola.
- Möte 14/9 med webcenter angående problem med Wi-Fi.
- Möte 26/9 med projektledare angående byggnation av Kulans förskola.
- Möte 24/10 med Naturskolans chef Pia Widholm angående Naturskolans verksamhet.
- Möte 1/11 med Naturskoleföreningens styrelse angående medlemskriften *Att lära in ute-bladet*.
- Möte 2/11 med Naturskoleföreningens styrelse angående Ute är inne-konferensen i Nynäshamn 2017.
- Möte med rektorer 16/11 angående Ute är inne-konferensen.
- Möte 21/11 på Släggans försskolas nya gård angående anläggande av en rörelsepark med hjälp av stockar.
- Möte med förskolornas chefer angående Ute är inne-konferensen i Nynäshamn 2017.
- Möte 30/11 med Viaskolans administrative chef angående Viaskolans gård.
- Möte 5/12 med Akademikonferens angående Ute är inne konferensen 2017.
- Möte 14/12 med kommunens kommunikatör angående Ute är inne-konferensen i Nynäshamn 2017.

TERRARIEUTSTÄLLNING

Naturskolan har en *permanent terrarieutställning* och hyser ett antal olika djur i syfte att visa hur man pedagogiskt kan använda dessa för att resonera med elever vad olika djur kräver för att överleva och för att synliggöra ekologiska problem. Att sköta och odla djur har också ett stort värde för att utveckla den empatiska förmågan hos barn. Djuren har också en avdramatiserande effekt då många barn bär på en rädsla för till exempel ormar, spindlar och kackerlackor.

På Naturskolan finns ormar, ödlor, skalbaggar, dödsallekackerlackor, syrsor, vandrande pinnar, fågelspindel mm. De klasser, lärare eller

förskolepersonal som vill komma på studiebesök får göra det och de som vill påbörja en odling får ta med sig djur från Naturskolan. Naturskolan har också skrivit ett eget *handledningshäfte* (ht 2000) för lärare och förskolepersonal.

*Skäggagamerna har vant sig vid beröring och blir inte rädda när eleverna umgås med dem...
...och tanken med det är ju att eleverna ska vänja sig och inte bli rädda för djuren.*

FASTIGHET OCH UTEMILJÖ

Husets *underhåll* sköts av fastighetsförvaltningen och övrig skötsel och städning görs av Naturskolan. Under sommarlovet, jullovet och sportlovet måste Naturskolans olika djur ges mat och vatten två gånger i veckan.

Huset hyrs på vardagkvällar och ett stort antal helger av Ösmo Scoutkår som har verksamhet i huset och i omgivningarna.

- Alla djupa och flata tallrikar och dricksglas som hittills varit gjorda av plast byttes under året ut mot porslin och glas.
- Lägerplatsen på andra sidan viken gjordes om med nya stockar med hjälp av Service partner
- Bryggan renoverades med hjälp av Service partner.

Nynäshamns Naturskola 2017-01-19

Mats Wejdmark och Robert Lättman-Masch

Postadress Nynäshamns kommun Naturskolan 149 81 Nynäshamn	Besöksadress Sjöudden Slutet på Storeksvägen 148 30 Ösmo	Fax 08 520 38590	Tel/Mobil Mats 08 520 73709 Robert 08 520 73708	E-post mats.wejdmark@naturskolan.pp.se robert.lattman@naturskolan.pp.se
Hemsida www.nynashamnsnaturskola.se				